

בגדי קדש הם

על לבושי הכהן הגדול ביום הכיפורים

(1-4) ספר ויקרא פרק טז

(ד) פְתַנְתָּ בַד קֹדֶשׁ יִלְבָּשׁ וּמְכַנְסֵי בַד יִהְיוּ עַל בְּשָׂרוֹ וּבְאֶבְנֵי בַד יִחַגְרוּ וּבְמַצְנַפְתָּ בַד יִצְנַף בְּגָדֵי קֹדֶשׁ הֵם וְרָחֵץ בַּמַּיִם אֶת בְּשָׂרוֹ וּלְבָשָׁם.

וּבָא אֶהְרֹן אֶל אֹהֶל מוֹעֵד וּפָשַׁט אֶת בְּגָדֵי הַבֵּד אֲשֶׁר לָבַשׁ בְּבָאוֹ אֶל הַקֹּדֶשׁ וְהִנִּיחָם שָׁם

רמב"ן על ויקרא פרק טז פסוק ד

כתנת בד קדש ילבש שיהיו משל קודש, לשון רש"י ויאמר בגדי קדש הם, שיהיו כן כולם של קודש ובת"כ (פרק א י), קדש ילבש, שיהיו משל קודש, אין לי אלא אלו בלבד, מנין לרבות שאר בגדי כהונה גדולה ובגדי אחיו הכהנים, תלמוד לומר בגדי קודש הם, בנין אב לכל הבגדים שיהיו משל קודש:

ועל דרך הפשט, כאשר אמר (שמות כח ד) ועשו בגדי קדש לאהרן אחיך, בשמונה הבגדים, יאמר שגם אלה בגדי קודש וסודם כמו האיש לבוש הבדים (יחזקאל ט ג, דניאל י ה), ולכך הודיעו כי בגדי קודש הם וביקרא רבה (כא יא), כשירות של מעלן כן שירות של מוטן, מה שירות של מעלן איש אחד בתוכם לבוש בדים, כך שירות של מוטן, כתנת בד קודש:

רבינו בחיי על ויקרא פרק טז פסוק ד

ואם תשכיל בלשון בד, תמצאנו כולל כמה כוונות מופלאות, כי ירמוז על ההכנעה והשפלות, וירמוז על היחוד, ובגוון שלו על המחילה, ומספרו על הקו האמצעי ירמוז על ההכנעה, שהרי הבד צמח עולה מן העפר להכנע העובד שהוא עפר מן האדמה, מה שאין כן בצמר שהוא עולה מבעלי חיים, וכן אמרו במסכת יומא כי דבר העולה מן הקרקע בד בבד, וזהו לשון בדים וענפים, ירמוז על היחוד, שכן לשון בד יחידי. ומן הידוע שהחוט שלו יחידי אינו נחלק כלל, כמו הצמר שהחוט שלו נחלק וכן השער באדם, וזה שאומר בד בבד, כלומר יחידי שאינו נחלק, וא"כ הרי יש בו סימן ורמז ליחוד. וכן הבד הוא לבן וגוון הלוּבן הוא סימן המחילה, ופירש רש"י ז"ל שם במסכת יומא ריש פרק בא לו, בד דבר העולה מן הקרקע הוא הפשתן שאינו יוצא אלא מן הקנה האמצעי, מה שאין כן בקנבוס שהוא יוצא מבחוץ סביב העץ. והנה מספרו של בד שש וכן נקרא הבד בלשון שש רמז לקו האמצעי הנרמז בוא"ו שבשם שהכהן דוגמתו:

וכבר ידעת, שהכרובים לפני ולפנים נרמזים הם בה"א וא"ו, והנה הה"א בכלל הוא"ו, וזהו לשון בד שבו נכנס לפני ולפנים שמספרו שש:

ועוד נראה לי בכתוב הזה ענין, והוא שידוע כי חלקי גוף האדם שלשה, כנגד שלשה חלקי המציאות, וזה להורות כי הוא כולל כל העליונים והתחתונים. ומזה יש לו כח להמשיך הברכה ולהשפיע כח עליון בתחתונים, אף כי הכהן הגדול המיוחד לעבודת המקדש. וזהו שאמר ומכנסי בד יהיו על בשרו, וזהו ממתניו ולמטה, שהוא החלק השפל באדם, כנגד עולם השפל, ובאבנט בד יחגור, זהו אמצעות הגוף כנגד העולם האמצעי, והוא חלק עולם הגלגלים, ובמצנפת בד יצנוף דרך המצנפת להניחה בראשו, והראש הוא החלק העליון באדם, והוא מכוון כנגד עולם המלאכים, שהוא עליון ונכבד מן השאר. והנה סדר הליבישה ממטה למעלה והיתה מחשבת הכהן משוטטת בשלשה חלקי המציאות ממטה למעלה, כסדר לבישת הבגדים, ומתקדשת בקדושת העליונים, וזהו שהתחיל הכתוב בקדש וסיים בקדש:

לקוטי תורה אחרי מות:

הנה נקדים ענין בגדי לבן דכה"ג שעבודת יוהכ"פ הוא בבגדי לבן. והנה הן היו מפתן דייקא וכמ"ש כתנת בד קדש ילבש ומכנסי בד כו'. בגדי קדש הם. וע' בזהר פ' ויחי דרי"ז א' ובפ' פקודי דף רל"ט א' ובגמרא בזבחים דף י"ח ב' דאמר קרא בד דבר

העולה מן הקרקע בד בוד. ופרש"י שם קנה יחידי מכל גרעין ואין ב' קנים עולים מגזע אחד, משא"כ שאר כל מיני צמחה כמו חטים ודגן שכמה שבלים עולין מחטה אחת. והענין לפי שבח' בד היינו שנמשך מעולם האחדות, ועד"ז יובן ענין קרבן קין דכתיב ויבא קין מפרי האדמה מנחה לה' וארז"ל זרע פשתן היה. והיינו לפי שהוא בחי' בד ולכן היה הכה"ג צ"ל לבוש ביוהכ"פ בעבודת היום בבגדי בד דייקא כי אז הוא נכנס לפני ולפנים בעולם האחדות לכפר על כל פשעי בני"ש וכמ"ש ונסלה כו' והיינו בבגדי פשתן דוקא. וזהו ענין הוי' בדד ינחנו. פי' בדד הוא בחי' לבדו כמו קודם שנברא העולם ולכך הן בגדי לבן, כי בחי' הלבן אינו כשאר הגוונים. כי הוא בחי' עצמיות של הדבר ואין כאן דבר נוסף רק עצם הדבר לבד. משא"כ שאר הגוונים שהם צבע שצובעים בו אדום ירוק. שהצבע אדום הוא דבר נוסף על עצם הדבר שהיה לבן עד"מ ועכשיו ע"י הצבע נעשה אדום, ונמצא זהו הרכבה על עצם הדבר משא"כ גוון לבן שהוא עצמי ואינו צבע וזהו ענין ההפרש שבין גוון לבן לשאר הגוונים. שבחי' לבן שהוא גוון עצמי ואין כאן דבר זולת עצם המהות זה הוא למעלה בחי' האורות כמו שהם בעצמן קודם שנתלבשו בכלים שע"ז מורה המראה לבן שהארה והגילוי הוא אור א"ס ממש פשוט בתכלית הפשיטות, אבל כשהאורות מתלבשים בכלים ונעשה בחי' אור בכלי החסד או בכלי הגבורה שהכלי מגבלת האור הפשוט ועושה בו תמונה כמו הגוון והצבע ירוק או אדום הנעשה על דבר הפשוט כו' שנצבע אותו הדבר הפשוט.

(1) ספר ויקרא פרק טז

וְכַא אֶהְרֶן אֶל אֶהֱל מוֹעֵד וּפְשֵׁט אֶת בְּגָדֵי הַבָּד אֲשֶׁר לְבִשׁ בְּבֹאוֹ אֶל הַקֹּדֶשׁ וְהִנִּיחֵם שָׁם

הכתב והקבלה על ויקרא פרק טז פסוק כג

ואין המקרא יוצא מידי פשוטו, י"ל דגם רבותינו יודו דעיקר המכוון במקרא זה כפשטי', והוא שיבא כה"ג למקום המיוחד לפשוט את בגדי הבד לגנום שם ולטבול ולקדש וללבוש את בגדי הזהב, כמו שאמר אחריו ורחץ ללבש ועשה וגו' והמקום המיוחד אל פשיטת בגדי לבן וגניזתם שם, היה בעזרת ישראל.

שולחן ערוך סימן תרי:

יש שכתבו (טז) שנהגו ללבוש בגדים לבנים נקיים ביום כפור, ה דוגמת מלאכי (יז) השרת; וכן נוהגין ללבוש הקיטל שהוא לבן ונקי, <ג> גם הוא בגד מתים ועל ידי זה לב האדם (יח) נכנע ונשבר (ד"ע מהגהות מיימוני פ"ז דשביתת עשור).

(1) משנה מסכת יומא פרק ה

אמר רבי עקיבא, אשְׁרִיכֶם יִשְׂרָאֵל, לְפָנַי מִי אַתֶּם מְטַהְרִין, וּמִי מְטַהֵר אֶתְכֶם, אֲבִיכֶם שְׂבִשְׂמִים, שְׁנֶאמַר, (יחזקאל לו) וְזָרַקְתִּי עֲלֵיכֶם מִים טְהוֹרִים וְטַהַרְתֶּם. נְאוּמַר, (ירמיה יז) מְקַנְהָ יִשְׂרָאֵל יְיָ, מֵהַ מְקַנְהָ מְטַהֵר אֶת הַטְּמְאִים, אֵף הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְטַהֵר אֶת יִשְׂרָאֵל: